VƯỚNG MẮC TRONG XỬ LÝ HÀNH VI CHỐNG NGƯỜI THI HÀNH CÔNG VỤ GÂY THƯƠNG TÍCH DƯỚI 11% TỪ THỰC TIỄN THÀNH PHỐ HÀ NỘI

PHẠM QUỐC HUY*

Trên cơ sở phân tích Điều 134 và Điều 330 Bộ luật hình sự (BLHS) năm 2015, sửa đổi bổ sung năm 2017 và căn cứ tình hình thực tế, bài viết nêu những vướng mắc và kiến nghị phương hướng giải quyết nhằm xử lý có hiệu quả hành vi chống người thi hành công vụ, đáp ứng yêu cầu đảm bảo trật tự an toàn xã hội trong tình hình mới.

Từ khóa: Chống người thi hành công vụ, cố ý gây thương tích, tội phạm, Bộ luật hình sự năm 2015.

Ngày nhận bài: 07/9/2020; Biên tập xong: 15/9/2020; Duyệt đăng: 15/9/2020

By analyzing Articles 134, 330 of the 2015 Penal Code (amended and supplemented in 2017) and reality, the article points out the problems and recommends solutions for effective handling acts of resisting law inforcement officers in performance that meets the requirements of ensuring social order and safety in the new situation.

Keywords: Resisting law inforcement officers in performance, intentionally causing injury, crime, the 2015 Penal Code.

1. Về hành vi chống người thi hành công vụ và hành vi cố ý gây thương tích dưới 11%

Theo pháp luật Việt Nam, hành vi cản trở người đang thi hành công vụ, tùy theo mức độ, bị xử lý hành chính[1] hoặc có thể bị truy cứu trách nhiệm hình sự. Trong phạm vi bài viết, chỉ đề cập đến các hành vi bị xử lý hình sự theo Điều 330 - Tội chống người thi hành công vụ; Điều 134 - Tội cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác, BLHS năm 2015, sửa đổi bổ sung năm 2017.

"Chống người thi hành công vụ" không chỉ là dấu hiệu định tội của Tội chống người thi hành công vụ mà còn có thể là dấu hiệu định khung hình phạt tăng nặng của nhiều tội khác, cá biệt còn có thể là dấu hiệu định tội của tội khác.

Điều 134 BLHS quy định tội Cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác như sau:

"1. Người nào cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác mà tỷ lệ tổn thương có thể từ 11% đến 30% hoặc dưới 11% nhưng thuộc một trong các trường hợp sau đây, thì bị phạt cải tạo không giam giữ đến 03 năm hoặc phạt tù từ 06 tháng đến 03 năm:

.....

o) Đối với người đang thi hành công vụ hoặc vì lý do công vụ của nạn nhân."

Theo quy định, hành vi cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe người khác mà tỷ lệ tổn thương cơ thể dưới 11% vẫn bị coi là tội phạm khi thỏa mãn dấu hiệu quy định tại điểm o khoản 1. Trong các trường hợp này, có trường hợp "đối với người đang thi hành công vụ". Như vậy, dấu hiệu "đối với người thi hành công vụ" được quy định là dấu hiệu

[1] Theo Điều 20 Nghị định 167/2013/NĐ-CP ngày 12/11/2013 của Chính phủ

* *Cục An ninh đối ngoại, Bộ Công an.*

định tội của tội Cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác theo khoản 1 Điều 134 BLHS năm 2015.

Điều 330 BLHS về tội Chống người thi hành công vụ quy định:

" 1. Người nào dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc dùng thủ đoạn khác cản trở người thi hành công vụ thực hiện công vụ của họ hoặc ép buộc họ thực hiện hành vi trái pháp luật, thì bị phạt cải tạo không giam giữ đến 03 năm hoặc phạt tù từ 06 tháng đến 03 năm."

Theo khoản 1 Điều 330 BLHS, người nào có hành vi dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực cản trở người thi hành công vụ hoặc ép buộc họ thực hiện hành vi trái pháp luật thì có thể bị xử lý về tội Chống người thi hành công vụ. Cấu thành cơ bản của khoản 1 Điều 330 BLHS không quy định người thực hiện hành vi phạm tội gây ra hậu quả thương tích cho người thi hành công vụ.

Về khách thể xâm phạm: (1) Tội Cố ý gây thương tích xâm phạm đến khách thể là quyền bất khả xâm phạm về thân thể của con người được pháp luật hình sự bảo vệ. Đối tượng tác động của hành vi phạm tội là thân thể người khác; (2) Tội Chống người thi hành công vụ xâm phạm đến việc thực hiện nhiệm vụ của những người đang thi hành công vụ và thông qua đó xâm phạm đến hoạt động của Nhà nước về quản lý hành chính trong lĩnh vực thi hành nhiệm vụ công. Đối tượng tác động của hành vi phạm tội là người thi hành công vụ.

Như vậy, hai tội phạm này có khách thể hoàn toàn khác nhau nhưng có đối tượng tác động giống nhau là con người. Về hình phạt, hai tội đều có hình phạt được quy định ở khoản 1, cụ thể là *"phạt cải tạo không giam giữ đến 03 năm hoặc phạt tù từ 06 tháng đến 03 năm"*.

Đối với hành vi cố gây thương tích cho người khác mà hậu quả là tỷ lệ thương tích dưới 11%, tình tiết định tội trong điểm o, khoản 1 Điều 134 BLHS là *"Đối với người thi hành công vụ hoặc vì lý do công vụ của nạn nhân"*. Đây chính là lý do dẫn đến cách hiểu là trong vụ án Chống người thi hành công vụ, nếu người thi hành công vụ có thương tích mà tỷ lệ thương tích dưới 11% thì chuyển tội danh từ tội Chống người thi hành công vụ sang tội Cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác.

Dấu hiệu "chống người thi hành công vụ" ở tội Chống người thi hành công vụ và dấu hiệu "đối với người thi hành công vụ" ở tội Cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác có nội dung trùng nhau. Dấu hiệu này được quy định tại khoản 1 Điều 134 BLHS năm 2015. Theo quy định, hành vi cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe người khác mà tỷ lệ tổn thương cơ thể dưới 11% vẫn bị coi là tội phạm khi thỏa mãn dấu hiệu này, trong đó có trường hợp "đối với người đang thi hành công vụ". Như vậy, dấu hiệu "đối với người thi hành công vụ" được quy định là dấu hiệu định tội của Tội cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác theo khoản 1 Điều 134 BLHS năm 2015.

Về dấu hiệu định khung hình phạt tăng nặng "đối với người đang thi hành công vụ": Dấu hiệu này được quy định tại các khoản 2 và 4 Điều 134 BLHS năm 2015 là dấu hiệu định khung hình phạt tăng nặng. Theo đó, trường hợp cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác mà tỷ lệ tổn thương cơ thể từ 11% trở lên (khoản 2) cũng như từ 31% trở lên (khoản 4) có dấu hiệu "đối với người đang thi hành công vụ" được quy định là các trường hợp phạm tội có dấu hiệu định khung hình phạt tăng nặng.

Trường hợp phạm tội chống người đang thi hành công vụ (khoản 1 Điều 330 BLHS năm 2015) và trường hợp phạm tội Cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người đang thi hành công vụ theo các khoản 1, 2 và 4 Điều

134 BLHS năm 2015 có điểm giống nhau về đối tượng tác động là người thi hành công vụ và đều nhằm cản trở người thi hành công vụ thực hiện công vụ của mình. Hành vi phạm tội thuộc hai trường hợp trên đều tác động lên thân thể người thi hành công vụ bằng thủ đoạn dùng vũ lực như bằng tay, chân để đấm, đá, trói hoặc cũng có thể thông qua công cụ, phương tiện để thực hiện hành vi phạm tội như dùng dao, dùng gậy... Tuy nhiên, hai hành vi phạm tội này có điểm khác nhau cơ bản. Điều 134 BLHS năm 2015 đòi hỏi hành vi phạm tội phải gây ra hậu quả có tỷ lệ tổn thương cơ thể. Tỷ lệ này là dưới 11% đối với khoản 1, từ 11% đến 31% đối với khoản 2 và từ 31% đến 60% đối với khoản 4. Trong khi đó, tội Chống người thi hành công vụ (khoản 1 Điều 330 BLHS năm 2015) không đòi hỏi có tỷ lệ tổn thương cơ thể.

Như vậy, trường hợp cố ý dùng vũ lực đối với người đang thi hành công vụ và có tỷ lệ tổn thương cơ thể sẽ cấu thành tội Cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại sức khỏe cho người khác thuộc khoản 1, khoản 2 hoặc khoản 4 Điều 134 BLHS năm 2015 tùy thuộc vào tỷ lệ tổn thương cơ thể. Trái lại, hành vi cố ý dùng vũ lực đối với người đang thi hành công vụ để cản trở việc thi hành công vụ sẽ cấu thành tội Chống người thi hành công vụ trong trường hợp không có tỷ lệ tổn thương cơ thể.

2. Thực trạng xử lý hình sự tội chống người thi hành công vụ gây thương tích dưới 11% tại thành phố Hà Nội và một số vướng mắc

2.1. Về tình hình tội chống người thi hành công vụ trên địa bàn thành phố Hà Nội giai đoạn 2015-2019

Theo số liệu của Tòa án nhân dân (TAND) thành phố Hà Nội về tội chống người thi hành công vụ cho thấy, giai đoạn từ năm 2015 đến hết năm 2019, TAND các cấp thuộc thành phố Hà Nội đã thụ lý giải quyết 353 vụ với 450 bị cáo phạm tội chống người thi hành công vụ (theo Điều 257 BLHS năm 1999 và Điều 330 BLHS năm 2015); đã xét xử 349 vụ với 445 bị cáo; không có vụ nào bị đình chỉ hoặc tạm đình chỉ. Ở giai đoạn này, tính trung bình, Tòa án 2 cấp của Hà Nội mỗi năm xét xử bình quân khoảng 70 vụ án với 89 bị cáo và không có án tồn đọng. Trong đó, trên 90% áp dụng khoản 1 của điều luật quy định về tội này với mức hình phạt từ 06 tháng đến 03 năm hoặc hình phạt tù nhưng cho hưởng án treo.

Bảng 1: Số liệu về tội chống người thi hành công vụ tại Hà Nội

Tiêu chí	2015	2016	2017	2018	2019	Tổng
Tổng số vụ đã khởi tố	118	63	104	62	64	352
Tổng số bị can đã khởi tố	141	77	128	86	84	440
Tổng số vụ VKS đã thụ lý	102	56	81	60	43	336
Tổng số bị can VKS đã thụ lý	124	72	103	77	53	419
Tổng số vụ Tòa án đã thụ lý	116	69	93	75	41	353
Tổng số bị cáo Tòa án đã thụ lý	148	92	114	113	49	450

*(**Nguồn:** Tòa án nhân dân tối cao - 12/2019)*

2.2. Về hành vi chống người thi hành công vụ gây thương tích dưới 11% và hành vi cố ý gây thương tích dưới 11% đối với người thi hành công vụ hoặc vì lý do công vụ của nạn nhân

Trong thực tiễn, giải quyết hai tội danh này còn tồn tại nhiều quan điểm không thống nhất về việc áp dụng điều luật đối với hành vi dùng vũ lực chống người thi hành công vụ gây hậu quả

thương tích hoặc tổn hại sức khỏe cho người thi hành công vụ với tỷ lệ dưới 11%. Trên cơ sở quy định của pháp luật, có ý kiến cho rằng, xác định tội danh "Cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại sức khỏe của người khác" với tình tiết "Đối với người đang thi hành công vụ hoặc vì lý do công vụ của nạn nhân", nhưng có ý kiến lại cho rằng xác định tội danh "Chống người thi hành công vụ" đối với hành vi này.

Ví dụ 1: Khoảng 1 giờ ngày 02/7/2020, tổ công tác Công an huyện Việt Yên (Bắc Giang) phối hợp với Công an xã Tăng Tiến, huyện Việt Yên kiểm tra quán Karaoke 198 ở thôn Chùa, xã Tăng Tiến do Phạm Văn Thể (SN 1987) ở thôn Bẩy (cùng xã Tăng Tiến) làm chủ.

Tại thời điểm kiểm tra, tổ công tác phát hiện Đinh Thị Hằng cùng 4 đối tượng khác đang hát tại phòng VIP 3 nên yêu cầu xuất trình giấy tờ tùy thân. Không những không chấp hành, Đinh Thị Hằng còn xúc phạm, lăng mạ tổ công tác. Khi Trung tá Lê Huy Hoàng, Trưởng Công an xã Tăng Tiến yêu cầu chấp hành, Hằng đã chống cự và cắn vào ngón tay trỏ của đồng chí Hoàng, gây thương tích 2%. Ngay sau đó, Hằng bị lập biên bản, đưa về Công an huyện phục vụ điều tra.

Đinh Thị Hằng chưa có tiền án, tiền sự; đối tượng đến huyện Việt Yên thuê phòng trọ, chuyên phục vụ các quán karaoke.

Ngày 10/7/2020, Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an tỉnh Bắc Giang đã ra quyết định khởi tố vụ án, khởi tố bị can và thực hiện lệnh tạm giam đối với Đinh Thị Hằng (SN 1993) ở khu 10, xã Tiên Lương, huyện Cẩm Khê, tỉnh Phú Thọ về hành vi cố ý gây thương tích đối với người thi hành công vụ, theo điểm o, khoản 1, Điều 134 BLHS năm 2015, sửa đổi bổ sung năm 2017[2].

Với hành vi trên, quan điểm của Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an tỉnh Bắc Giang là khởi tố về điểm o, khoản 1, Điều 134, tội Cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác, với tình tiết gây thương tích "Đối với người thi hành công vụ hoặc vì lý do công vụ của nạn nhân". Tuy nhiên, theo quan điểm của người viết, mục đích của Hằng không phải là "cố ý gây thương tích" cho đồng chí Hoàng, mà là sử dụng hành vi "chống cự và cắn vào ngón tay trỏ của đồng chí Hoàng" để chống lại việc yêu cầu xuất trình giấy tờ, lập biên bản để giải quyết vụ việc của tổ công tác.

Ví dụ 2: Ngày 20/8/2019, tổ tuần tra kiểm soát, xử lý vi phạm an toàn giao thông do đồng chí NNT1- Đội phó Đội Cảnh sát giao thông (CSGT) số 12 là tổ trưởng, cùng các đồng chí LTH1- Thượng úy, đồng chí BTT2 - Thiếu tá, đồng chí TVC - Thiếu tá, đồng chí VĐH - Đại úy làm nhiệm vụ tuần tra kiểm soát và xử lý vi phạm giao thông trên đường Hồ Chí Minh.

Khi kiểm tra, máy đo tốc độ ghi nhận xe ô tô do NDN1 điều khiển, trên xe chở ĐXN, NBV, PXD, NVP đi quá tốc độ 17km (67km/50km) nên đồng chí LTH1 điện báo cho tổ chốt chặn biết. Tổ công tác đã phối hợp ngăn chặn, xử lý. Tuy nhiên, N, V đã không chấp hành mà còn to tiếng, hành hung thành viên tổ công tác; sau đó tiếp tục lên xe và di chuyển. Khi bị tổ công tác chặn đầu xe tại điểm tiếp theo, N1 đã không chấp hành hiệu lệnh, đến khi đồng chí LTH1 sử dụng xe ô tô vượt lên ép thì xe ô tô của nhóm N dừng lại. N1 dùng điện thoại gọi cho ĐVT3 thông báo đang đánh nhau. ĐVT3

[2] Nguồn: Công an tỉnh Bắc Giang; http://baobacgiang.com.vn/bg/phap-luat/336202/bac-giang-de-nghi-khoi-to-nu-nhan-vien-quan-hat-co-y-gay-thuong-tich-doi-voi-nguoi-thi-hanh-cong-vu.

rủ CVH2 và NTT4 đi cùng. ĐVT3 đi xe mô tô cầm theo 02 tuýt sắt và 01 thanh sắt hộp đi đến khu vực nhóm N đang xô xát với lực lượng CSGT.

Lúc này N1 vẫn đang có hành vi thách thức lực lượng CSGT, điều khiển xe ô tô ra giữa đường bỏ chạy, do đồng chí C có hành động kiên quyết đứng chặn ở đầu xe, nên N1 điều khiển xe ô tô sang bên trái đường, đồng chí LTH1 điều khiển xe ô tô chặn nên N phải dừng xe. Khi đồng chí C và đồng chí VĐH khống chế N thì V đưa điện thoại cho P rồi chạy đến cản trở đồng chí H để giải thoát cho N, làm cho đồng chí H bị ngã vặn chân sang bên trái. Khi nhóm CVH2 đến nơi, thấy N đang xô xát với lực lượng CSGT thì bỏ hung khí xuống ven đường. Sau đó, nhóm N bỏ đi về hướng thị trấn Xuân Mai, huyện Chương Mỹ.

Hành vi chửi bới, hành hung đồng chí TVC, gây tỷ lệ thương tích 2% của ĐXN và hành vi không chấp hành hiệu lệnh dừng xe ô tô vi phạm, điều khiển xe ô tô đẩy lùi lực lượng CSGT đang thi hành nhiệm vụ của NDN1 đã cản trở việc thực hiện nhiệm vụ của những người đang thi hành công vụ, xâm phạm đến hoạt động của cơ quan Nhà nước về quản lý hành chính trong lĩnh vực thi hành nhiệm vụ công đã phạm tội "Chống người thi hành công vụ", theo quy định tại Điều 330 BLHS. Hành vi dùng vũ lực kéo, đẩy từ phía sau đồng chí VĐH nhằm ngăn cản đồng chí VĐH đang thi hành nhiệm vụ, gây hậu quả đồng chí VĐH bị ngã, chấn thương đầu gối trái với tỷ lệ tổn thương cơ thể 31% của NBV đã phạm tội "Cố ý gây thương tích", thuộc trường hợp tăng nặng định khung "đối với người đang thi hành công vụ hoặc vì lý do thi hành công vụ của nạn nhân" quy định tại điểm c khoản 3 Điều 134 BLHS.

Cho đến nay, vẫn chưa có văn bản hướng dẫn cụ thể về việc định tội danh đối với hành vi dùng vũ lực chống người thi hành công vụ gây hậu quả thương tích hoặc tổn hại sức khỏe cho người thi hành công vụ với tỷ lệ dưới 11%. Nếu theo quan điểm định tội Cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác thì có thể dẫn đến việc người bị hại rút đơn yêu cầu khởi tố và vụ án phải được đình chỉ theo Điều 155 Bộ luật tố tụng hình sự[3]. Lúc này, hoạt động đúng đắn là việc thực hiện nhiệm vụ của người thi hành công vụ và cao hơn là hoạt động của Nhà nước về quản lý xã hội, quản lý nhà nước, sẽ không được bảo vệ.

Do đó, để đảm bảo cho việc thực hiện nhiệm vụ của người thi hành công vụ và hoạt động của Nhà nước về quản lý xã hội, quản lý nhà nước, hành vi chống người thi hành công vụ (dùng vũ lực cản trở người thi hành công vụ thực thi nhiệm vụ hoặc vì lý do công vụ của nạn nhân gây thương tích dưới 11%) phải bị xử lý về tội Chống người thi hành công vụ theo khoản 1 Điều 330 BLHS, không thể trở thành tình tiết định tội theo điểm o khoản 1 Điều 134 BLHS. Hậu quả người thi hành công vụ bị gây thương tích từ 11% trở lên hay hành vi cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe đối với người đang thi hành công vụ hoặc vì lý do công vụ của nạn nhân (từ 11% trở lên) chỉ trở thành tình tiết định khung tăng nặng đối với tội Cố ý gây thương tích từ khoản 2 Điều 134 BLHS trở lên, bởi khi đó, sức khỏe của con

[3] Điều 155 Bộ luật Tố tụng hình sự 2015 quy định: Chỉ được khởi tố vụ án hình sự về tội phạm quy định tại khoản 1 các điều 134, 135, 136, 138, 139, 141, 143, 155, 156 và 226 của Bộ luật hình sự 2015 (sửa đổi, bổ sung 2017) khi có yêu cầu của bị hại hoặc người đại diện của bị hại là người dưới 18 tuổi, người có nhược điểm về tâm thần hoặc thể chất hoặc đã chết.

người bị xâm hại đáng kể, khách thể, đối tượng bị xâm hại này cần được ưu tiên bảo vệ. Hành vi phạm tội phải được xử lý ở một tội danh có hình phạt cao hơn tội Chống người thi hành công vụ (có hình phạt cao nhất đến 7 năm tù), cụ thể là phải bị xử lý theo định khung tăng nặng của tội Cố ý gây thương tích theo khoản 2, khoản 3 Điều 134 BLHS.

3. Một số kiến nghị

- BLHS năm 2015 sửa đổi năm 2017 có hiệu lực từ ngày 01/01/2018, tội Cố ý gây thương tích được quy định tại Điều 134 có một số sửa đổi so với Điều 104 BLHS năm 1999. Tuy nhiên, tình tiết cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe người khác tỷ lệ dưới 11% "Đối với người đang thi hành công vụ hoặc vì lý do công vụ của nạn nhân" quy định tại điểm k khoản 1 Điều 134 BLHS năm 2015 sửa đổi năm 2017 chưa giải quyết được vướng mắc nêu trên. Để các cơ quan tiến hành tố tụng các cấp có căn cứ thống nhất áp dụng pháp luật, đề nghị các cơ quan tư pháp trung ương sớm có văn bản hướng dẫn về việc xử lý đối với người có hành vi chống người thi hành công vụ gây thương tích hoặc tổn hại sức khỏe dưới 11%. Cụ thể, nên quy định hành vi chống người thi hành công vụ gây thương tích hoặc gây tổn hại cho người thi hành công vụ với tỷ lệ thương tích dưới 11% thì xử lý về tội Chống người thi hành công vụ theo khoản 1 Điều 330 BLHS năm 2015 sửa đổi năm 2017.

- Để hoàn thiện các quy định về xử lý hành vi chống người thi hành công vụ, cần xác định rõ: Mục đích thực hiện tội phạm và thời điểm hoàn thành tội phạm. (1) Nếu người phạm tội thực hiện hành vi với mục đích cố ý gây thương tích cho người khác nhưng đang thực hiện thì có sự xuất hiện của người thi hành công vụ và người thi hành công vụ thực hiện công vụ của mình nhằm ngăn cản hành vi phạm tội nhưng người phạm tội không chấp hành mà vẫn tiếp tục thực hiện hành vi cố ý gây thương tích cho người khác, gây ra thiệt hại về sức khỏe cho người thi hành công vụ dưới 11% thì xử lý về tội "Cố ý gây thương tích" với tình tiết "Đối với người thi hành công vụ hoặc vì lý do công vụ của nạn nhân". (2) Trường hợp người thực hiện hành vi cố ý gây thương tích đã hoàn thành, sau đó người thi hành công vụ xuất hiện, người phạm tội tiếp tục thực hiện hành vi chống người thi hành công vụ thì xử lý hai tội đó là tội Cố ý gây thương tích và tội Chống người thi hành công vụ./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Luận văn Thạc sĩ Luật học, *Tội chống người thi hành công vụ trong Luật hình sự Việt Nam (Trên cơ sở nghiên cứu thực tiễn ở Hà Tĩnh)* Khoa Luật - Đại học Quốc gia Hà Nội.

2. Trần Hoàng Vũ, *Tội chống người thi hành công vụ theo pháp luật hình sự Việt Nam từ thực tiễn tỉnh Quảng Nam*, Luận văn Thạc sỹ Luật học, Học viện Khoa học xã hội.

3. Bùi Sơn Hà (2017), *Tội chống người thi hành công vụ trong luật hình sự Việt Nam (trên cơ sở nghiên cứu thực tiễn ở thành phố Hồ Chí Minh)*, Luận văn thạc sĩ, Học viện Khoa học xã hội.

4. Chính phủ (2013), *Nghị định 208/2013/NĐ-CP ngày 17/12/2013 của Chính phủ quy định các biện pháp phòng ngừa, ngăn chặn và xử lý hành vi chống người thi hành công vụ, xác định người thi hành công vụ.*

5.http://vkshanoi.gov.vn/chi-tiet-tin/chong-nguoi-thi-hanh-cong-vu-gay-thuong-tich-duoi-11-xu-ly-toi-chong-nguoi-thi-h-11108.html